

ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

СТАНДАРД НА ЗАНИМАЊЕ

**Ракувач со рударски машини во површинска
експлоатација**

Скопје, 2014 година

1. Име и код на стандардот на занимање

Ракувач со рударски машини во површинска експлоатација

2. Ниво на сложеност

(III) Сложеност на работа

3. Стручни компетенции

- Ја планира и ја организира работата со машините според инструкциите на претпоставениот;
- Ја подготвува и ја проверува исправноста на машините и алатите за работа;
- Ги идентификува опасностите и презема мерки за стабилност на теренот;
- Ги изведува рударските работи на површинската експлоатација со различни технолошки и изведбени рударски постапки според проектот и инструкциите на претпоставениот;
- Ракува и управува со рударските машини за површинска експлоатација на теренот;
- Ги употребува техничките упатства за ракување со машината;
- Ја пополнува пропишаната документација;
- Гарантира за квалитетот на извршените работи и одговара за нив;
- Се грижи за безбедноста при работа, здравјето и заштитата на работната околина;
- Комуницира со соработниците, подредените и надредените;
- Користи професионални информациски програми и машинска опрема и опрема за сигнализација и комуникација;
- Рационално троши енергија, материјали и време.

4. Опис на стандардот на занимањето

ГРУПА НА РАБОТИ	ТИПИЧНИ (КЛУЧНИ) РАБОТИ	ЗНАЕЊА И ВЕШТИНИ
Анализа, планирање и организирање на работата	<ul style="list-style-type: none"> - Ја организира и ја насочува работата според инструкциите на претпоставениот; - Ја анализира моменталната состојба на теренот и самостојно определува начин на откопување. 	<ul style="list-style-type: none"> - Прима работни задачи и упатства за работа; - Ги проверува условите на теренот и локацијата; - Го проверува теренот и се запознава со задачите; - Ги проверува стабилноста на теренот, етажните патишта и одлагалиштето; - Познава повеќе технологии потребни за работа на различни работни места; - Ги познава ризиците што се појавуваат при површинска експлоатација и знае како да ги избегне или да ги ублажи; - Ги познава начините на депонирање и одлагање на рудата и разкривката; - Го познава влијанието на рударството врз работната и животната средина; - Ги знае составот, физичко-механичките карактеристики на карпите и влијанието на временските услови врз стабилноста на теренот.
Подготовка на работата и на работното место	<ul style="list-style-type: none"> - Подготвува и врши проверка на исправноста на машините и алатите за работа. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги користи работната облека и личните заштитни средства; - Ја проверува стабилноста на етажата и ја обезбедува за работа; - Врши визуелен преглед на виталните склопови на машините и уредите пред започнување со работа; - Ги подготвува машините за транспорт; - Ги преместува машините на нова локација; - Ги отчитува мерните инструменти;

		<ul style="list-style-type: none"> - Избира тип алати и опрема потребна за откопување; - Ги проверува опремата, алатите, горивата и мазивата; - Ја проверува исправноста на машините и опремата потребна за работа во површинската експлоатација; - Го прегледува работното место од безбедносен и технолошки аспект; - Комуницира со диспечерскиот центар; - Комуницира со сервисната служба; - Ги познава функцијата и карактеристиките на машините во површинска експлоатација; - Ја познава техничката документација; - Ја знае работата на уредите и системите; - Ја познава работата и ги користи комуникациските системи.
<p>Оперативни работи</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Координира со работите и соработува со екипата; - Ги изведува рударските работи на површинската експлоатација според различни технолошки и изведбени рударски постапки според проектот и инструкциите на претпоставениот. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги изведува рударските работи според инструкциите на претпоставениот и упатствата за работа со машините; - Ги користи соодветните машини и алати за ефикасна и безбедна работа на терен; - Ги организира и ги изведува рударските работи според: <ul style="list-style-type: none"> - технологиите на искористување на чакал (на етажа, под вода); - технологиите на искористување на каменоломите, наоѓалиштата на песок; - технологиите на искористување во наоѓалиштата на глина; - технологиите на санација и завршување на работите; - Ги дизајнира етажите; - Го рамни и го чисти теренот; - Ги чисти одроните; - Ги синхронизира работата на товарење и транспортната

		<p>механизација;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ги одржува постојните патишта; - Изработува нови патишта и водни брани; - Изработува земјени брани на одлагалиштето; - Ги чисти работните делови; - Изработува етажни патишта и заштитни насипи; - Ги отстранува и ги депонира рударскиот отпад и раскривката; - Ги товари и ги транспортира суровините; - Ги спречува несаканите последици на теренот; - Ги знае технологиите на откопување на површинската експлоатација; - Знае да избере машини согласно со технологијата и условите за работа.
	<ul style="list-style-type: none"> - Изведува работи со машини и уреди за површинска експлоатација согласно со техничките прописи. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ракува и управува со машините на теренот, како што се: багерите, лажичарите, багерите дреглајни, роторните багери, товарачите, булдожерите, грејдерите, скреперите, дамперите и камионите со приколка, раздробувачко-сејачките и сепарациските уреди, лентите за транспорт на материјалот, дигалките, машините за добивање камени блокови и другите машини за површинска експлоатација; - Ги прегледува и ги подготвува машините и уредите за работа (кочниците, нивото на масло, вода и гориво, исправноста на хидрауликата, осветлувањето и противпожарните средства); - Ги дијагностицира дефектите; - Ги пријавува поголемите дефекти на машината; - Ги користи заштитните средства за машините; - Комуницира со сервисната и диспечерската служба; - Ги чита и ги користи уредите за

		<p>сигнализација и го знае нивното значење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ги познава работата и карактеристиките на машините и уредите; - Ги чита работните налози, плановите, шемите за работа и техничката документација.
Административни работи	<ul style="list-style-type: none"> - Води и евидентира работни документи. 	<ul style="list-style-type: none"> - Води евиденција за својата работа; - Ги евидентира податоците потребни за статистиката; - Ги евидентира прегледите на машините и уредите; - Го изработува сменскиот извештај; - Го изработува извештајот за пријава на дефект; - Води евиденција за видот и количеството на ископаниот материјал; - Соработува со пописната комисија за задолжени работи; - Ги познава документите за евиденција и документација; - Ги знае постапките за евидентирање и документирање.
Комерцијални работи		
Обезбедување и осигурување на квалитетот	<ul style="list-style-type: none"> - Го гарантира квалитетот на извршените работи и одговара за тоа. 	<ul style="list-style-type: none"> - Го гарантира квалитетот на извршените услуги; - Ги контролира резултатите од својата работа; - Го контролира и го следи процесот на работата; - Ги проверува машините, опремата и безбедносните капацитети; - Ги контролира дупнатините; - Ги познава и ги применува стандардите за квалитет во работата.
Одржување и поправка	<ul style="list-style-type: none"> - Ги одржува машините во исправна состојба. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ги прегледува и ги подготвува машините и уредите за работа; - Ги дијагностицира дефектите и ги отстранува помалите дефекти на

		<p>машините и алатите за работа;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ги пријавува дефектите на машините во сервисната служба; - Ги заменува оштетените делови; - Го заменува маслото и ги подмачкува деловите од машините.
Комуникација	<ul style="list-style-type: none"> - Соработува со странките, колегите, претпоставените и инспекциските служби. 	<ul style="list-style-type: none"> - Соработува со органите и со инспекциските служби; - Се договара со странките; - Соодветно ја владее стручната терминологија; - Комуницира со диспечерската и со сервисната служба; - Комуницира со претпоставените; - Поседува комуникациски вештини; - Знае и користи стручна терминологија; - Поседува работна култура.
Заштита на работата, здравјето и околината	<ul style="list-style-type: none"> - Се грижи за безбедноста при работа, здравјето и заштитата на работната околина. 	<ul style="list-style-type: none"> - Изведува работи согласно со прописите за безбедност и заштита при работа; - Работи согласно со упатствата за работа; - Си го обезбедува сопственото работно место; - Редовно оди на организирани здравствени прегледи; - Одговорен е за работниот ред, дисциплина и употребата на заштитните средства; - Ги знае прописите за противпожарна заштита и ги користи противпожарните апарати; - Применува посебни мерки на претпазливост и строго се придржува кон нив; - Ги знае прописите за безбедност и заштита при работа и строго се придржува кон истите; - Знае да обезбеди прва помош во итни случаи и правилно одговора на заканите.

5. Датум, носител и состав на работната група за изработка на Стандардот на занимање

Датум на изработка: 2012

Институција-носител на изработката: Центар за стручно образование и обука - Скопје

Работна група за подготовка на Стандардот на занимање

1. Валентина Маневска, ВСП дипл. рударски инж., професор по рударски предмети, СОУ „Таки Даскало” – Битола
2. Саше Јовчевски, ВСП дипл. рударски инж., директор на рудници, Рек Битола
3. Павле Угриновски, ССП, ракувач на роторен багер, Рудник „Суводол”- Рек Битола
4. Миле Нацев, ВСП дипл. рударски инж., професор по рударски предмети, СОУ „Наум Наумовски – Борче” - Пробиштип

Координатор:

- м-р Роза Арсовска, ВСП дипл. социолог, Центар за стручно образование и обука – Скопје
- Барбара Крајнц, унив. дипл. соц., СТЕ, Љубљана

6. Надлежна институција за донесување на Стандардот на занимање

Стандардот на занимање **Ракувач со рударски машини во површинска експлоатација** го усвои/донесе Министерството за труд и социјална политика со решение бр.08-424/1 од 16.01. 2015 година.